

ASTRID
LINDGREN

Karlsson
de-pe-acoperiş

Astrid Lindgren (14 noiembrie 1907 – 28 ianuarie 2002) a fost una dintre cele mai celebre și mai iubite scriitoare de literatură pentru copii din întreaga lume.

S-a născut și a crescut în localitatea Näs, de lângă orașul Vimmerby, și multe dintre cărțile sale au fost inspirate de aceste ținuturi ale copilăriei.

Personajele din cărțile ei – Pippi, Karlsson, Prințul Mio – au făcut înconjurul lumii, au învățat să vorbească în toate limbile pământului și, apoi, ieșind dintre copertele cărților, au devenit personaje de film, de desene animate și sfătuitoari de taină ai micilor cititori.

Astrid Lindgren a primit mai multe distincții pentru opera sa, între care și prestigiosul premiu Andersen, Micul Nobel al literaturii pentru copii.

În 1967, editura suedeză Rabén & Sjögren a instituit premiul Astrid Lindgren, care se decernează anual unui scriitor de limbă suedeză.

În 2003, guvernul suedez a înființat Astrid Lindgren Memorial Award, un premiu în valoare de cinci milioane de coroane suedeze. Printre câștigătorii acestui premiu se numără autori ca Maurice Sendak, Philip Pullman, Katherine Paterson.

În 2011, Banca Sudiei a anunțat că începând cu anul 2014, portretul scriitoarei va figura pe bancnota de 20 de coroane.

Și poate unul dintre cele mai grăitoare lucruri despre impactul pe care scrierile ei l-a avut asupra literaturii lumii este că din 1996 o mică planetă îi poartă numele: 3204 *Lindgren*. La aflarea vestii despre botezarea asteroidului, scriitoarea a răspuns cu umor-i caracteristic: „De acum înainte, puteți să mă numiți Asteroid Lindgren“.

Ilon Wikland s-a născut la 5 februarie 1930 în orașul Tartu din Estonia. În 1944 fuge din Estonia ocupată de sovietici, stabilindu-se în Suedia. În 1953 se întâlnește cu Astrid Lindgren și între ele va începe o lungă colaborare. Astrid Lindgren spune despre tânăra ilustratoare: „Ilon chiar știe să ilustreze basme“. Ilon Wikland a ilustrat majoritatea cărților scriitoarei suedeze.

ASTRID
LINDGREN

Karlsson
de-pe-acoperiș

Ilustrații de Ilon Wikland

Traducere din suedeză
de Andreea Coleman

Karlsson-de-pe-acoperiș

Pe o stradă cât se poate de obișnuită din Stockholm, într-o casă întru totul obișnuită, locuiește o familie cu totul și cu totul obișnuită, pe nume Svantesson – un tată cât se poate de obișnuit, o mamă cât se poate de obișnuită și trei copii, cât se poate de obișnuiți și ei, Bobi, Beti și Frățiorul.

— Ba eu nu-s deloc un frățior obișnuit! spune Frățiorul.

Dar nu-i adevărat. Bineînțeles că-i cât se poate de obișnuit. Sunt atâția băieței ca el, de șapte ani, cu ochi albaștri și nas cârn, cu urechi murdare și pantaloni rupți în genunchi. Frățiorul e, fără doar și poate, cât se poate de obișnuit.

Bobi are cincisprezece ani, îi place fotbalul și are note proaste, așadar și el e cât se poate de obișnuit. Beti are paisprezece ani și părul strâns în coadă, precum multe alte fete, cât se poate de obișnuite.

Singurul din toată casa care nu-i deloc obișnuit e Karlsson-de-pe-acoperiș. Karlsson *locuiește* pe acoperiș, iar asta e, de bună seamă, ceva destul de neobișnuit. O fi altfel în alte colțuri de lume, însă în Stockholm nu dai toată ziua nas în nas cu cineva care locuiește într-o căsuță ciudată, sus, pe vreun acoperiș. Ei bine, așa locuiește Karlsson, un domn mititel, rotofei și foarte hotărât, care poate zbura. Oricine poate zbura cu avionul sau elicopterul, dar nimeni nu-i în stare să zboare de unul singur

precum Karlsson. Odată răsucește butonul ca o rotiță, aflat așa, cam în dreptul buricului, și *zbârrr*, grozavul motorăș cu elice de pe spinarea grăsunului pornește! Karlsson așteaptă un pic până motorășul prinde viteză și, când e gata de drum, se ridică și pleacă în zbor, plutind frumos și mândru ca un destoinic șef de birou. Mă rog, dacă vă puteți închipui un șef de birou cu motorăș în spinare...

Karlsson e fericit ca peștele în apă în căsuța lui de pe acoperiș. Seara stă pe treptele de la intrare și se uită la stele. De acolo, stelele se văd mai bine decât de oriunde altundeva, de bună seamă, și e de mirare că nu se mută mai multă lume pe acoperiș! Însă oamenii nu știu că *se poate* locui și pe acoperiș și habar n-au că, acolo sus, e căsuța lui Karlsson, căci stă bine ascunsă în spatele hornului celui mare. De fapt, cei mai mulți n-ar vedea asemenea căsuțe nici dacă s-ar împiedica de ele. Cândva, un coșar zărise casa lui Karlsson chiar când se pregătea să curețe hornul și nu mică îi fusese mirarea:

— Curioasă treabă, murmurase el. O casă... Să vezi și să nu crezi! O căsuță, sus, pe acoperiș! Cum o fi ajuns aici?

Pe urmă se apucase să curețe coșul de fum, uitase de căsuță și nici că-și mai amintise vreodată de ea.

Frățiorul era bucuros că-l întâlnise pe Karlsson, căci, de îndată ce grăsunul apărea în zbor, începeau aventurile, care mai de care mai palpitate. Poate că și lui Karlsson

îi părea bine că-l cunoscuse pe Frățior. O fi frumos să locuiești pe acoperiș, dar prea plăcut nu poate fi să stai singur-singurel într-o casă, neștiut de nimeni. Și cum să nu se bucure să fie întâmpinat cu „Hei-ho, hop și-așa, Karlsson!“ când sosește în zbor.

Iată cum s-au petrecut lucrurile când s-au întâlnit Karlsson și Frățiorul. Era o zi dintre acelea, anapoda, când Frățiorul numai în pielea Frățiorului nu voia să fie. De obicei îi plăcea să fie Frățiorul, căci întreaga familie îl răsfăța și nu mai prididea să-i facă poftele. Dar, în unele zile, parcă totul era cu susul în jos – mama îl dojenea că și-a găurit pantalonii, Beti îi zicea „Suflă-ți nasul, muco-sule!“, iar tata îl certa că întârziase pe drumul de la școală:

— Cu ce-ți tot pierzi tu vremea pe drum, mă-ntreb?

Își pierde vremea, auzi! De unde să știe tata că-i ieșise un câine în cale? Un cățel blând și frumos care îl mirosise și dăduse vesel din coadă, de parcă ar fi încercat să-i spună că ar vrea să fie câinele lui.

Frățiorul ar fi primit de îndată bucuros, de-ar fi fost după el, însă mama și tata nici să n-audă de câine în casă. Pe urmă însă apăruse o tanti care strigase „Ricki, vino-ncoace!“ și atunci Frățiorul pricepuse că nu putea să fie câinele lui.

— N-o să am niciodată un câine al meu! spuse el cu amărăciune căci, în ziua aceea, toate erau așa de anapoda.

Tu îl ai pe tata, Bobi și Beti sunt mereu împreună, da' eu?
Eu n-am pe nimeni!

— Frățiorule iubit, dar tu ne ai pe noi toți, zise mama.

— Ba n-am pe nimeni! spuse Frățiorul încă și mai abătut, căci, dintr-odată, se simțea singur pe lume.

Avea, totuși, ceva doar al lui. Avea camera lui și acolo se și duse.

Era o seară luminoasă și frumoasă și fereastra era deschisă. Perdelele albe se legănau încetișor, înainte și înapoi, de parcă salutau steluțele palide de pe cerul primăverii. Frățiorul se așeză la fereastră, cu gândul la cățelul cel blând. Oare ce făcea? Poate că se cuibărise în coșulețul lui, undeva, pe podeaua unei bucătării, iar lângă el stătea un băiețel – un alt băiețel, nu Frățiorul – care-l mângâia pe capul lăptos și-i spunea: „Ricki, cățel frumos!”

Frățiorul oftă din rărunchi. Atunci auzi un zbârnâit ușor, apoi din ce în ce mai puternic și, deodată, zări un omuleț mic și gras care venea în zbor spre fereastra lui. Era Karlsson-de-pe-acoperiș, dar Frățiorul încă nu știa asta.

Karlsson se uită lung la Frățior, apoi pluti mai departe. Dădu roată acoperișului de peste drum, făcu o tură în jurul coșului de fum și se îndreptă din nou spre fereastra Frățiorului. Mări viteza și trecu vâjâind prin fața băiatului, ca un mic avion cu reacție. Apoi mai trecu de câteva ori,

dar Frățiorul nici pâs nu zise, ci așteptă în tăcere, cuprins de fiori, căci nu se întâmplau zi de zi asemenea lucruri nemaipomenite, cum ar fi să apară în zbor la fereastră un nene mic și gras. În cele din urmă, Karlsson încetini, se opri în aer chiar lângă pervaz și zise:

— Hei-ho, hop și-așa! Pot să poposesc un pic?

— Cum să nu, poștește! spuse Frățiorul. Nu ți-e greu să zbori așa?

— Mie? Nicidecum! răspunse Karlsson țăntoș. Doar sunt cel mai bun acrobat-zburător din lume! Dar n-aș sfătui te miri ce ageamiu să-ncerce așa ceva.

Frățiorul se gândi atunci că el sigur era un „te miri ce ageamiu“ și hotărî pe loc că era mai înțelept să nu încerce să zboare precum Karlsson.

— Cum te cheamă? îl întrebă Karlsson.

— Frățiorul. De fapt, mă cheamă Svante Svantesson, răspunse băiatul.

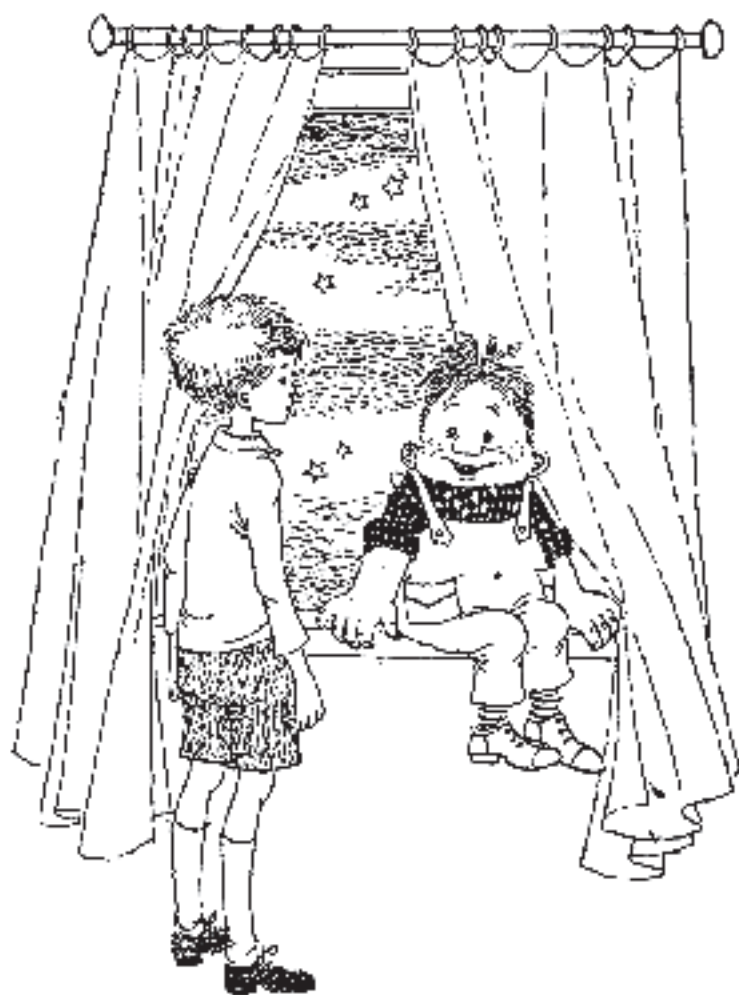
— Ca să vezi, ce deosebiți suntem! Pe mine mă cheamă Karlsson. Karlsson și atât. Hei-ho, hop și-așa, Frățiorule!

— Hei-ho, hop și-așa, Karlsson! îl salută și Frățiorul.

— Câți ani ai? întrebă apoi Karlsson.

— Șapte.

— Bravo, ține-o tot așa! îl laudă Karlsson și, punând un picioruș gras pe pervazul ferestrei, intră degrabă în cameră.

— Da' tu câți ani? întrebă și Frățiorul curios, căci grăsunul îi părea cam copilăros pentru un nene.

— Câți ani am *eu*? se miră Karlsson. Sunt în floarea vârstei, asta-i tot ce pot să spun!

Frățiorul nu prea înțelese ce înseamnă să fi „în floarea vârstei“. Se gândi atunci că poate și el era „în floarea vârstei“ și nu-și dădea seama, așa că, prevăzător, îl întrebă pe Karlsson:

— Și... cam când e omul în... floarea vârstei?

— Tot timpul! răspunse Karlsson încântat. Cel puțin în ceea ce mă privește. Sunt un bărbat frumos, nemaipomenit de isteț și potrivit de gras, în floarea vârstei!

Apoi Karlsson zări pe raft motorașul cu abur, de jucărie.

— Ce zici, îi dăm drumul? întrebă el.

— N-am voie singur! răspunse Frățiorul. Trebuie să fie tata sau Bobi cu mine când mă joc cu el.

— Tata, Bobi sau Karlsson-de-pe-acoperiș, cel mai bun mecanic de motor cu abur din lume! Asta să-i spui lui taică-tu din partea mea, zise Karlsson.

Și, apucând sticla cu spirt de lângă micuța mașinărie, Karlsson turnă un pic în rezervor și aprinse un chibrit. Dar, cu toate că era cel mai bun mecanic de motor cu abur din lume, vărsase o grămadă pe lângă și, cât ai clipi, băltoaca de alcool luă foc și flăcări albastre începură să danseze jucăușe pe raft. Frățiorul începu să țipe și se repezi spre raft.

— Ușurel, ușurel, spuse Karlsson și-l opri pe băiat cu mânuța lui durdulie.

Dar Frățiorul nu putea sta cuminte când vedea cum ardea raftul. Găsi o cârpă veche și se grăbi să înăbușe flăcările albastre și jucăușe. Acolo unde dansase, focul lăsase două pete mari și urâte pe lemnul lăcuit.

— Uită-te și tu cum arată raftul! oftă Frățiorul îngrijorat. Ce-o să zică mama?

— Aș, o nimica toată, spuse Karlsson-de-pe-acoperiș. Ce mare scofală, două pete pe un raft. O nimica toată, asta să-i spui maică-tii din partea mea!

Se așează pe vine lângă motorașul cu abur și ochii îi sclipiră:

— Hai că-ncepe pufăiala!

Și, într-adevăr, mașinăria se puse pe treabă – *puf, puf, puf*. Ooo, cel mai frumos motoraș cu abur pe care ți-l poți imagina! Karlsson era mândru și fericit, de parcă el îl construise.

— Trebuie să verific supapa de siguranță, spuse apoi omulețul și se apucă să meșterească de zor la o mică piesă. Se întâmplă mereu accidente dacă nu-i reglată supapa.

Puf, puf, puf, îi dădea înaintea motorașul. *Puf, puf, puf* – din ce în ce mai repede, până când pufăia de-ai fi zis că pornise la galop. Ochii lui Karlsson străluceau. Frățiorul uită de petele de pe raft, fericit că avea o asemenea mașinărie

și că-l întâlnise pe Karlsson, cel mai bun mecanic de motor cu abur din lume, care controlase supapa de siguranță atât de bine.

— Ai văzut, Frățiorule, ce mai pufăială? Cel mai bun mecanic de mo...

Mai multe n-apucă să spună, căci se auzi o bubuitură îngrozitoare și, deodată, nu mai era nicio mașinărie pe raft, ci doar bucăți din motoraș împrăștiate în toată camera.

— A explodat! strigă Karlsson încântat, de parcă ar fi fost cea mai grozavă treabă din lume la care te puteai aștepta de la un motor cu abur. Pur și simplu a explodat! Ce mai bubuitură, nu?

Dar Frățiorul numai bucuros nu putea fi. Îi dădură lacrimile:

— Motorașul meu! S-a stricat...

— Aș, o nimica toată, zise Karlsson, fluturând a nepăsare o mânăță durdulie. O să primești altul în curând.

— Cum așa? se miră Frățiorul.

— Păi, am câteva mii sus, acasă.

— Cum adică sus?

— Sus, pe acoperiș, la mine acasă, îl lămuri Karlsson.

— Casa ta e pe acoperiș? Și ai câteva mii de motoare cu abur?

— Daaa, cel puțin câteva sute!

— Ooo, ce n-aș da să-ți văd casa! spuse Frățiorul.

Greu de crezut asemenea minunăție. O căsuță sus, pe acoperiș, în care locuia Karlsson!

— O casă plină cu motoare! Sute de motoare cu abur! continuă Frățiorul plin de însuflețire.

— Ei, n-am numărat câte mi-au rămas, să tot fie câteva zeci. Mai explodează din când în când câte unul, da' vreo duzină-două, tot mai am, zise Karlsson.

— Nu-mi dai și mie unul? întrebă Frățiorul.

— Cum să nu, răspunse Karlsson. Cum să nu!

— Acum?

— Hm, trebuie să-l verific mai întâi. Să controlez supapa de siguranță și-așa mai departe. Ușurel, ușurel! Ți-l dau altă dată.

Frățiorul se apucă să adune bucățile din ceea ce fusese cândva motorașul lui cu abur.

— Ce-o să zică tata? murmură el îngrijorat.

Karlsson ridică mirat din sprâncene:

— Despre ce, despre motor? Aș, o nimica toată, n-are de ce să-și facă griji, asta să-i spui din partea mea! I-aș zice chiar eu, da' n-am timp să stau la taclale. Trebuie să plec să-mi văd de-ale mele.

— Îmi pare bine c-ai venit, spuse Frățiorul, chiar dacă motorul... Mai vii și altă dată?

— Ușurel, ușurel, spuse Karlsson și răsuci butonul aflat așa, cam în dreptul buricului.

Motorul începu să tușească și Karlsson așteptă să pornească de-a binelea. Apoi se ridică în zbor și dădu de câteva ori roată camerei.

— Se îneacă motorașul meu, îi explică el Frățiorului. Trebuie să merg la service să mi-l ungă. Bine, aș putea s-o fac chiar eu, doar sunt cel mai bun mecanic auto din lume, da' n-am timp. Mda, cred că mă bag în service, ce mai!

Frățiorul gândea și el că era o idee înțeleaptă.

Karlsson ieși pe fereastra deschisă și trupul lui mititel și rotofei se contură atât de frumos pe cerul presărat cu stele.

— Hei-ho, hop și-așa, Frățiorule! spuse grăsunul, fluturând o mânăuță durdulie în semn de la revedere.

Apoi Karlsson se făcu nevăzut.